

Dvanácti-válce

K nejvýše ceněným americkým vozům z třicátých a čtyřicátých let patří automobily Lincoln Zephyr a Continental s elegantně tvarovanými karosériemi a dvanáctiválcovými motory.

2000
1990
1980
1970
1960
1950
1940
1935-1948
1930
1920
1910
1900
1890

PLNĚ OBSAŽENÝ ŠESTIMÍSTNÝ
SEDAN LINCOLN ZEPHYR NA
SNÍMKU Z PODZIMU 1935

DVOUDVEROVÝ ŠESTIMÍSTNÝ
VŮZ LINCOLN ZEPHYR
MODELOVÉHO ROČNIKU 1936

LINCOLN ZEPHYR ROČNIKU 1940
COBY SEDAN S OBCHODNÍM
OZNAČENÍM FORDOR

Automobilka Lincoln, kterou v roce 1922 koupil a začlenil do svého impéria Henry Ford (1863–1947), proslula ve dvacátých a počátkem třicátých let luxusními vozy s osmiválcovými a později dvanáctiválcovými motory, které oblékaly renomované karosárny. Jejich produkce se však počítala jen na stovky a nebyla rentabilní.

Pragmatický Henry Ford uvažoval o tom, že továrnu nechá zavřít, jeho syn Edsel Ford (1893–1943) však měl jiné plány. Chtěl značku Lincoln, již séfoval, revitalizovat a nabídnout cenově dostupnější automobil atraktivního vzhledu s menším motorem V12.

Zephyr

Nový Lincoln Zephyr byl představen v listopadu 1935 jako model ročníku 1936 a vyvolal živý zájem publika i tisku. Zdařilým designem v aerodynamickém stylu, samonosnou stavbou karoserie a dvanáctiválcem pod kapotou.

Inspiraci k jeho vzniku poskytl aerodynamický prototyp, který v letech 1933–34 vyvinula a postavila detroitská karosářská firma Briggs Manufacturing Company. Konstrukci i vnější linie prototypu navrhl John Tjaarda (1897–1962), letecký inženýr

nizozemského původu. Vůz měl výrazně zaoblené tvary, nezávislé zavěšení všech čtyř kol a osmiválec Ford před zadní nápravou.

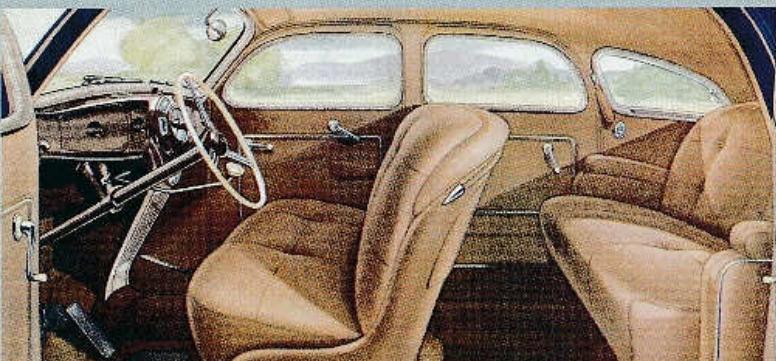
Vůz určený k sériové výrobě byl koncepcně zcela jiný: měl motor vpředu aohon zadních kol, přičemž obě tuhé nápravy byly odpruženy příčným listovým perem. Pod kapotu dostal dvanáctiválec konstrukčně odvozený z motoru Ford V8. ►

ZEPHYR MODELOVÉHO ROČNÍKU 1938 MĚL NOVĚ TVAROVANOU SNIŽENOU MASKU

KRESBA Z KATALOGU 1937: SPLÝVAVOU ZÁD SEDANU ZDOBILA DVOJICE OKÉNEK

PROSTORNÝ A KOMFORTNÝ INTERIÉR SEDANU ZEPHYR NA KRESBĚ Z KATALOGU (1938)

► Sedmadvacetiletý designér automobilky Eugene Turenne „Bob“ Gregorie dostal od Edsela Forda za úkol změnit zejména přední partií samonosné karoserie, nejen kvůli umístění motoru, ale i proto, aby odpovídala tehdejší americké módě. Gregorie, jenž dříve navrhoval jachty, vystříhl elegantní přídí téměř lodního tvaru.

V ní se skryval motor V12 o objemu 4380 cm³ a výkonu 110 k (81 kW) spojený s třístupňovou manuální převodovkou s řadící pákou na podlaze. Sedan se šesti bočními okny byl při rozvoru náprav 3,10 m dlouhý 5,14 m a vykazoval hmotnost 1520 kg. Na šestnáctipalcových kolech obutých do pneumatik 7,00 – 16 dosahoval největší rychlosti přes 145 km/h. Spotreboval 16 až 17 l benzínu na 100 km, vzadu uložená palivová nádrž měla objem 74 l.

V modelovém roce 1936 vzniklo téměř 15 tisíc vozů Lincoln Zephyr, v drtivé většině (87 %) s karoserií sedan. Devět stovek sedanů určených na export bylo zhotoveny s pravostranným řízením. Produkce druhé karosářské verze, šestimístného dvoudveřového tudoru, o málo překročila 1800 kusů.

Do modelového roku 1937 vstoupil Zephyr s maskou zvýrazněnou pěti vodorovnými chromovanými lištami a s novou palubní

deskou. Nabídka rozšířilo třímístné kupé s krátkou oblou střechou, jen jedním bočním oknem na každé straně a dlouhou splývavou zádi. Během roku se jich prodalo přes 5200, více než tři čtvrtiny z celkové produkce 30 tisíc vozů tvořily sedany.

Jen 139 zákazníků si pořídilo nové nabízený model Town Limousine, sedan s luxusní výbavou a přepážkou oddělující prostor pro řidiče od cestujících vzadu. Vůz měl standardně topení, jež se do ostatních modelů montovalo jen za příplatek stejně jako radiopřijímač.

Zephyr modelového roku 1938 měl rozvor náprav prodloužený o tři palce (76 mm) na 3,18 m, jeho celková délka vzrostla na 5,33 m. Od svých předchůdců se odlišoval nově tvarovanými blatníky a přídí s oblou, výrazně sníženou maskou. Novými modely byly kabriolety, dvoudveřový a čtyřdveřový, s podvozkovou plošinou vyztuženou skříňovými profily.

Dvoudveřový kabriolet s označením Convertible Coupé měl vpředu třímístné sedadlo, jehož na polovinu dělené opěradlo se dalo sklopit kupředu, čímž se usnadnil přístup k menšímu dvoumístnému zadnímu sedadlu. Čtyřdveřový kabriolet alias

NOVĚ UPRAVENA PŘÍD KABRIOLETU LINCOLN ZEPHYR MODELLOVÉHO ROČNÍKU 1940

KATALOG ROČNÍKU 1940 ZDOBILY PŮVABNÉ KRESBY V PESTRÝCH BARVACH – ZDE SEDAN

NEJLEVNEJŠÍ Z ŘADY ZEPHYR BYLO TŘIMISTNÉ KUPÉ S KRÁTKOU STŘECHOU (1940)

Convertible Sedan byl vpředu i vzadu vybaven neděleným třímístným sedadlem.

Čtyřdveřový kabriolet se vyráběl jen v letech 1938 a 1939, celkem jich vzniklo 763, postupně inovovaný dvoudveřový kabriolet zůstal v nabídce až do jara 1948.

Hlavní změnou modelového roku 1939 bylo kapalinové ovládání brzd místo původního mechanického. Zephyr ročníku 1940 dostal nově upravenou příd s výraznější maskou a novými blatníky a světlomety, karoserie sedanu měla o 22 % větší prosklenou plochu díky většimu čelnímu sklu a nedělenému zadnímu oknu kabiny místo dřívějších dvou okének.

Uvnitř se objevila nová palubní deska, řadicí páka převodovky byla nyní u volantu. Modely 1940 poháněl motor V12 převrtaný na 4785 cm³, opatřený hydraulickými zdvihátky ventilů a naladěný na 120 k (88 kW).

Continental a Custom

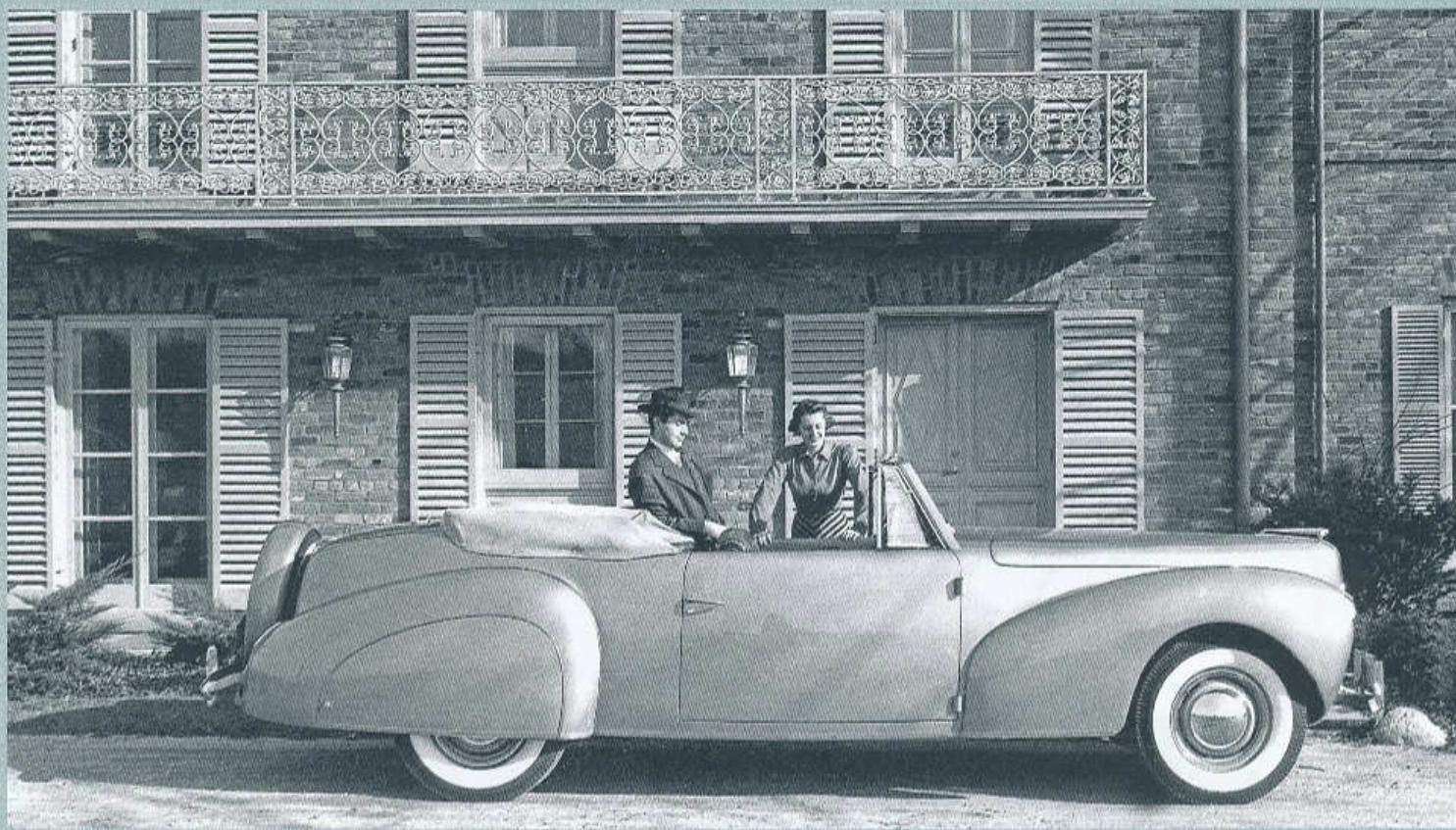
Počátkem ledna 1940 bylo připraveno k expedici prvních 25 dvoudveřových kabrioletů Lincoln Continental postavených

podle prototypu, v němž od jara 1939 jezdil Edsel Ford. Continental měl o sedm palců (178 mm) prodlouženou kapotu a o tři palce (76 mm) sníženou otevřenou karoserii opatřenou elektricky ovládanou skládací textilní střechou. Typickým prvkem byla objemná zád pontonu, na niž bylo zvenku připevněné náhradní kolo v plechovém krytu.

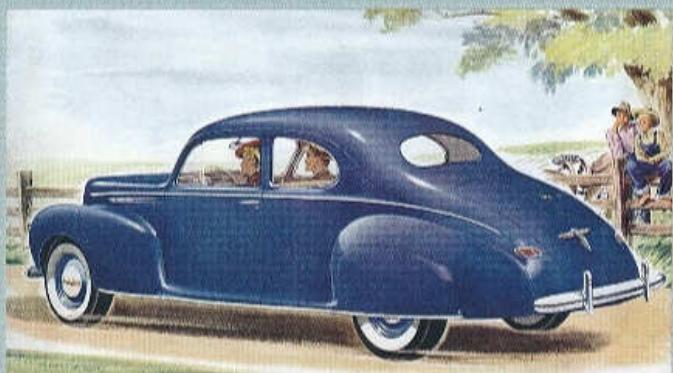
Pětimístný kabriolet Continental, prezentovaný jako épičkový model řady Zephyr, výrobce nabízel za 2840 dolarů, zatímco sedan téže řady se prodával za 1400 dolarů a dvoudveřový kabriolet za 1770 dolarů. Přitom mechanické skupiny všech zmíněných modelů byly shodné, jen čisticí vzduchu měl Continental přemístěný níže, vedle motoru.

Během modelového roku 1940 bylo vyrobeno 404 automobilů Continental, přesněji 350 kabrioletů a 54 kupé. Celková produkce řady Lincoln Zephyr dosáhla v téže době 22 tisíc vozů, z nichž přes 70 % mělo karoserii sedan.

Zatímco v Evropě plál válečný požár, v zámoří byly v září 1940 představeny automobily modelového roku 1941. Vozy Lincoln Zephyr se vyznačovaly novou maskou a malými parkovacími světly na předních blatníkách, za příplatek mohly dostat rychloběh ►

KABRIOLET LINCOLN CONTINENTAL S NÁHRADNÍM KOLEM ZVENKU NA ZÁDI (1940)

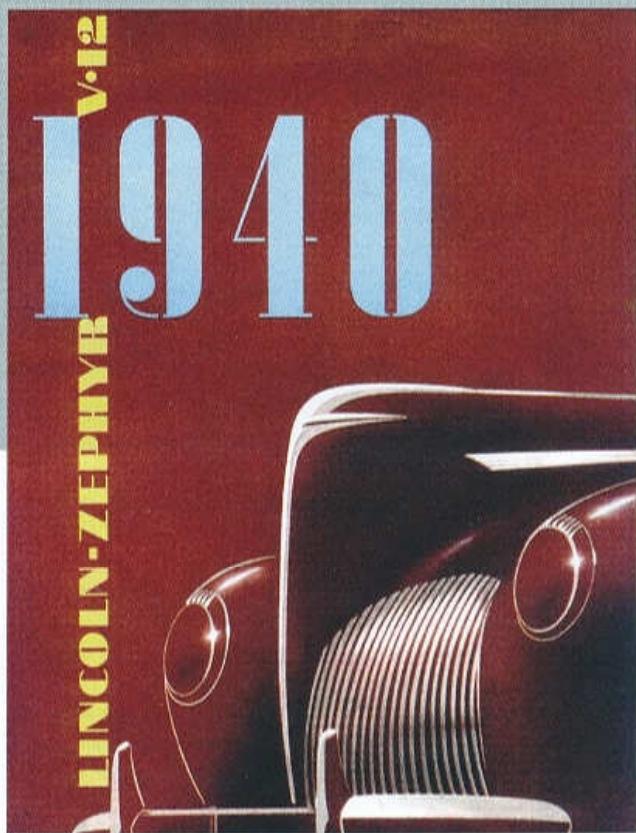

SESTIMISTNÉ KUPÉ SE ČTYŘMI BOČNÍMI OKNY NESLO OZNAČENÍ CLUB COUPE

► Borg-Warner. U modelů Continental byly vnější klinky dveří nahrazeny tlačítky.

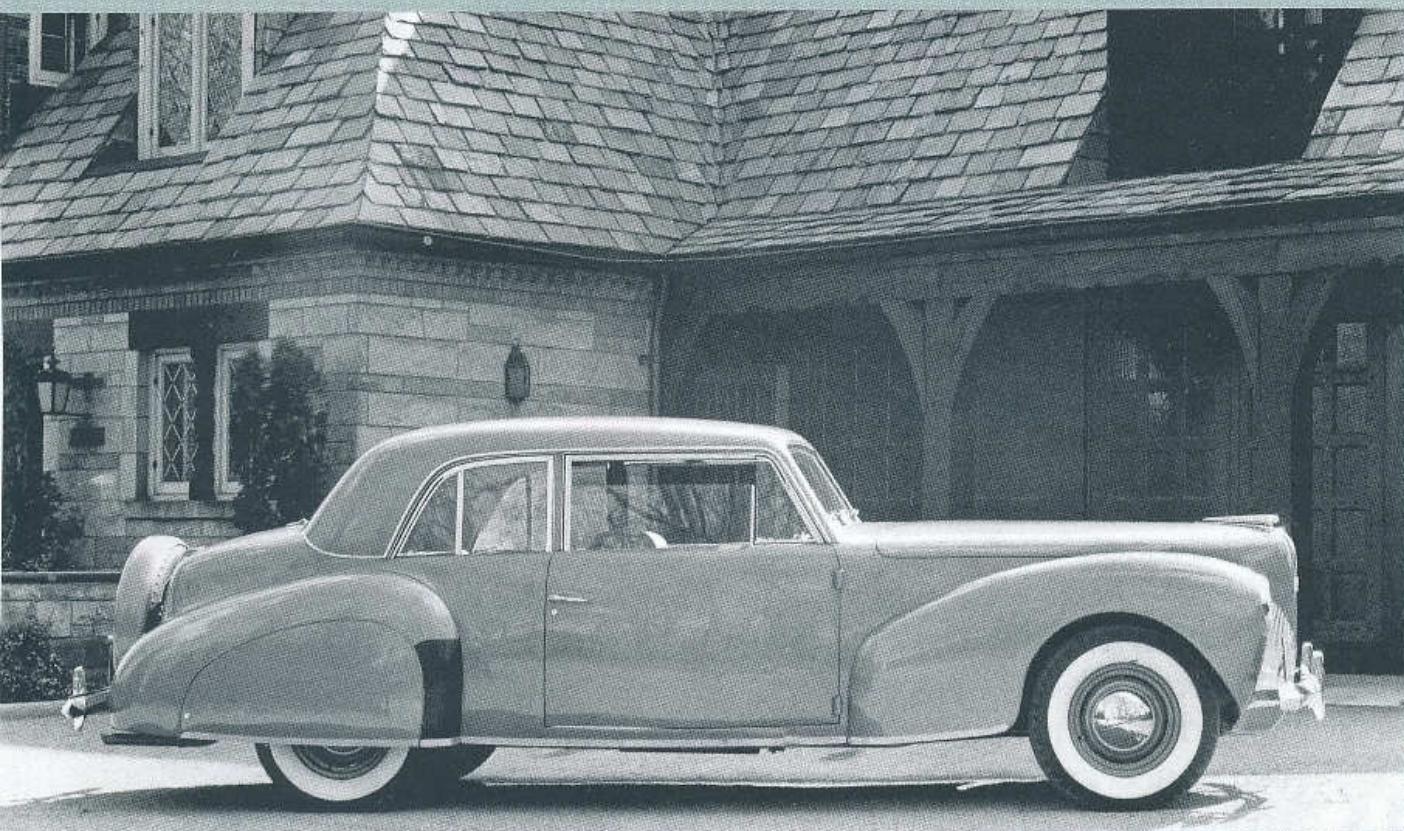
Nabídka rozšířily sedmimístné modely Lincoln Custom odvozené z řady Zephyr, ale s rozvorem prodlouženým na 3,50 m, celkovou délkou 5,72 m a výškou 1,79 m. Zákazník mohl volit mezi sedanem a limuzinou s prosklenou přepážkou za řidičem, ceny se pohybovaly na stejně úrovni, jako u modelů Continental. Podle továrních záznamů bylo v modelovém roce 1941 zhotoven 650 vozů Custom (355 sedanů a 295 limuzin), zatímco produkce automobilů Continental dosáhla 1250 kusů (850 kupé a 400 kabrioletů). Vozů Lincoln Zephyr ročníku 1941 vzniklo přes 20 tisíc, z toho 14,5 tisíc sedanů.

Modelový rok 1942 trval kvůli válečným událostem jen do 31. ledna 1942. Automobily Lincoln do něj vstoupily s novými rozměrnějšími karoseriemi s bohatě zdobenou přední opatřenou dvoupatrovou maskou s vodorovnými lištami. U všech modelů byl rozchod předních kol rozšířen o tři a půl palce (89 mm). Při nezměněném rozvoru byly vozy Zephyr dlouhé 5,55 m, sedmimístné modely Custom zůstaly těsné pod šestimetrovou hranici.

KATALOG ROČNIKU 1940 ZDŮRAZŇOVAL VĚTŠÍ PROSKLENOU PLOCHU KAROSERIE

Objem dvanáctiválce byl dalším převrtáním zvětšen na 4998 cm³, výkon vzrostl na 130 k (96 kW). Nešťastným se ukázalo být zavedení dvoustupňové poloautomatické převodovky Liquimatic. Neměla patřičnou výdrž a řadě nespokojených

JEDNO Z PĚTI DESÍTEK KUPÉ LINCOLN CONTINENTAL MODELOVÉHO ROKU 1940

KABRIOLET LINCOLN CONTINENTAL ROČNIKU 1942 S NOVĚ UPRAVENOU KAROSERIÍ

POSLEDNÍ PODoba KABRIOLETU CONTINENTAL PRVNÍ GENERACE – MODEL 1948

základním základem bylo v továrně museli bezplatně nahradit třístupňovou manuální převodovkou.

Do konce ledna 1942 opustilo výrobní linky 6,5 tisíc automobilů Lincoln modelového ročníku 1942, včetně 336 vozů Continental (136 kabrioletů a 200 kupé) a 113 vozů Custom (47 sedanů a 66 limuzin).

Následovala bezmála čtyřletá válečná přestávka, během níž koncem května 1943 podlehl rakovině žaludku Edsel Ford. O necelý půlrok se nedožil padesátých narozenin. Jeho nejstarší syn Henry Ford II (1917–1987) se stal prezidentem koncernu Ford Motor Company v osmadvaceti letech, 21. září 1945.

Poválečné roky

Automobilka Lincoln začala koncem roku 1945 obnovovat civilní výrobu, první vozy byly expedovány v lednu 1946. Byly to lehce omlazené modely ročníku 1942 s ještě masivnějšími nárazníky a maskou. Základ nabídky tvořily sedany, kupé a kabriolety s označením Lincoln V12, v omezených počtech se vyráběly kabriolety a kupé Lincoln Continental.

Všechny vozy Lincoln ročníku 1946 dostaly menší patnáctipalcová kola s pneumatikami 7,00 – 15, pohon obstarával dvanáctiválec 4998 cm³ o výkonu 130 k (96 kW) spojený s třístupňovou manuální převodovkou. Celkem bylo v modelovém roce 1946 vyrobeno přes 17 tisíc automobilů Lincoln V12, včetně 466 vozů Continental (265 kupé a 201 kabrioletů).

V modelovém roce 1947 se automobilka vrátila ke dvanáctiválci 4785 cm³, který se vyznačoval větší spolehlivostí a životnosti, než pětilitrový motor. Jeho výkon byl lehce zvýšen na 125 k (92 kW), převodovka byla nadále třístupňová, za příplatek doplněna rychloběhem. Modelová řada zůstala beze změn, produkce dosahla 21,5 tisíc vozů, z toho 1569 v provedení Continental (831 kupé a 738 kabrioletů).

Výroba modelové řady Lincoln V12 skončila na jaře 1948, od podzimu 1947 továrnu opustilo necelých 8 tisíc vozů, mezi nimi 1299 modelů Continental (847 kupé a 452 kabrioletů).

Celkem bylo od podzimu 1935 do jara 1948 vyrobeno přes 181 tisíc automobilů řady Lincoln V12, včetně 5324 vozů Lincoln Continental. Koncem dubna 1948 převzaly štafetu nové modely Lincoln a Lincoln Cosmopolitan s klasickým rámem, nezávislým zavěšením předních kol, motory V8 a pontonovými karoseriemi. ◀